

Directie Dienstverlening, Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT)

Wit-Rusland || Factsheet

Informatie ter beoordeling van ‘veilig derde land’

Voor intern gebruik

Juli 2020

Inleiding

Doel

TOELT bereiken regelmatig verzoeken om informatie die gebruikt kan worden bij de beoordeling of land X kan worden aangemerkt als een 'veilig derde land'. Omdat dit bij uitstek informatie is die in meerdere zaken gebruikt kan worden stellen we deze graag beschikbaar in de vorm van een Factsheet.

Indeling van dit factsheet

In dit factsheet wordt voor Wit-Rusland ingegaan op de standaardvragen die door de IND zijn vastgesteld ter beoordeling van de vraag of een land kan worden aangemerkt als een 'veilig derde land'.

Disclaimer

Dit rapport is niet openbaar, maar bestemd voor intern gebruik. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de in dit rapport opgenomen informatie integraal aan derden beschikbaar te stellen. De in dit rapport opgenomen informatie kan echter wel gebruikt worden in een voornemen, beschikking of ander openbaar (proces) stuk. In dat geval dient echter verwezen te worden naar de in dit rapport genoemde achterliggende, oorspronkelijke bronnen. Het is niet de bedoeling naar dit rapport of naar TOELT te verwijzen als uitgevende instantie. Verwijs alleen naar de hier opgevoerde bronnen.¹

Dit rapport is geschreven aan de hand van de Gemeenschappelijke EU-richtlijnen voor het verwerken van feitelijke landeninformatie (*Common EU-guidelines for processing factual COI*, april 2008). Het is samengesteld op basis van zorgvuldig geselecteerde, openbaar toegankelijke bronnen. Elke bron is vermeld middels een referentie. Alle hier gepresenteerde informatie (met uitzondering van voor de hand liggende feiten) is gecrosschecked met andere bronnen tenzij dit anders is vermeld in de tekst.

Alle geleverde informatie is met uiterste zorg onderzocht, geëvalueerd en verwerkt binnen een beperkte tijdsspanne.

Dit document pretendeert niet volledig te zijn en ook niet uitsluitend te geven voor wat betreft de waarde van een aanvraag voor een vluchtelingenstatus of asiel. De gepresenteerde informatie is niet per se een weerspiegeling van de mening van TOELT.

Indien bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet in dit rapport worden genoemd, betekent dit niet dat de gebeurtenis niet heeft plaatsgevonden of dat de persoon of organisatie niet bestaat, alleen dat deze niet zijn teruggevonden in openbare bronnen. In deze gevallen wordt aangeraden contact op te nemen met TOELT.

Ook bij twijfel over bronnen, brongebruik of inhoud, of indien u nadere achtergrondinformatie wenst, kunt u altijd contact opnemen met TOELT. Zie het Intranet voor actuele informatie over de landenspecialisten. Via de interne mail is TOELT ook bereikbaar:

---

¹ De voetnoten bevatten beknopte verwijzingen. Volledige titelbeschrijvingen met internetadressen zijn te vinden in de lijst van geraadpleegde bronnen aan het einde van de tekst.

1. Bij welke relevante mensenrechtenverdragen op het gebied van vluchtelingen en refoulement is Wit-Rusland aangesloten?

VERDRAG	Ja/nee
Vluchtelingenverdrag van 1951 (<i>Convention Relating to the Status of Refugees</i>)	Ja ²
Antifolterverdrag (<i>Convention against Torture [CAT]</i>)	Ja ³
Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (<i>International Covenant on Civil and Political Rights</i>)	Ja ⁴
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (<i>Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms</i>)	Nee ⁵

2. Kent Wit-Rusland op nationaal niveau een verbod op refoulement? Zo ja, in welke wetgeving, lagere regelgeving of anderszins?

Het verbod op refoulement is opgenomen in artikel 5 van de Wit-Russische vluchtelingenwet⁶.

3. Hoe wordt in Wit-Rusland in de praktijk omgegaan met het non-refoulement-beginsel?

Op 29 juni 2020 verscheen een bericht dat een Koerd uitgeleverd zal gaan worden aan Turkije. Dat dit inmiddels daadwerkelijk gebeurd is is niet terug te vinden in de media.⁷

Op 8 april 2020 besloot het Wit-Russisch OM een Jehova's Getuige niet uit te leveren aan Rusland. Hiermee is niet gezegd dat hij een vluchtelingenstatus krijgt en dat hij niet alsnog wordt uitgezet naar Rusland.⁸

Op 6 september 2017 berichtte de NGO Human Constanta dat een Russisch staatsburger (Tsjetsjeen) onrechtmatig was uitgezet naar Rusland, terwijl hij daar gevaar liep.⁹

In oktober 2014 meldde UNHCR¹⁰ dat op het moment van verschijnen van het rapport sinds 2007 geen gevallen van refoulement plaatsgevonden hadden.

Het EHRM ziet het terugsturen van asielzoekers naar Wit-Rusland als risico op refoulement. Het oordeelde in december 2018¹¹ dat Litouwen een Russisch gezin niet naar Wit-Rusland had mogen terug-

² Verdragenbank, [URL](#) en [URL](#)

³ Verdragenbank, [URL](#)

⁴ Verdragenbank, [URL](#)

⁵ Verdragenbank, [URL](#)

⁶ Vluchtelingenwet Wit-Rusland: Russische versie, up-to-date, [URL](#); Engelse vertaling, bijgewerkt tot 4 januari 2014, [URL](#)

⁷ Belsat [URL](#)

⁸ Forum18 [URL](#)

⁹ Human Constanta [URL](#)

¹⁰ UNHCR UPR [URL](#)

¹¹ EHRM [URL](#)

sturen omdat ze op die manier gevaar liepen naar Tsjetsjenië terug te moeten. In juli 2017 keerden ze terug naar Tsjetsjenië toen hun Wit-Russische verblijfsrecht verliep, waar een van de gezinsleden werd opgepakt en mishandeld.

Het hof zegt onder andere:

Therefore, the Court held that the failure to allow the applicants to submit asylum applications and their removal to Belarus on 16 April, 11 May and 22 May 2017, in the absence of any examination of their claim that they would face a real risk of return to Chechnya and ill-treatment there, amounted to a violation of Article 3 of the Convention.

In juli 2017 heeft ook Human Rights Watch zich hierover uitgesproken¹². Het betreft een oproep aan Polen om geen mensen (meer) terug te sturen naar Wit-Rusland. Er staat onder andere:

Since 2016, Polish authorities have been blocking entry to most asylum seekers at Brest-Terespol border crossing from Belarus by train, forcing them to return to Belarus the same day. Belarus lacks a functioning asylum system, and [there are real risks](#) that asylum seekers from Chechnya or central Asian countries could be returned to their countries of origin putting them at risk of torture or ill-treatment.

4. Is er in zijn algemeenheid informatie over gedwongen terugsturen door de autoriteiten van Wit-Rusland van vreemdelingen direct aan de grens dan wel over gedwongen uitzettingen door de autoriteiten van Wit-Rusland van vreemdelingen die al langer in Wit-Rusland verblijven waarbij mogelijk sprake kan zijn van refoulement? Zo ja, hoe is daar op gereageerd door UNHCR en/of mensenrechtenorganisaties?

Zie onder 3.

5. Kent Wit-Rusland een nationale procedure die voorziet in de mogelijkheid om asiel aan te vragen bij de autoriteiten van Wit-Rusland?

Ja. Deze is vastgelegd in Wet nr 354-3 d.d. 23 juni 2008 *Over het verlenen aan buitenlanders en staatlozen van een vluchtelingenstatus, aanvullende bescherming, asiel en tijdelijke bescherming in de Republiek Wit-Rusland* en in de *Instructie over de wijze van beoordelen van verzoeken om vluchtelingenstatus, aanvullende bescherming en asiel in Wit-Rusland, verzoeken om gezinshereniging, beslissingen over beëindigen van een vluchtelingenstatus of aanvullende bescherming in Wit-Rusland en de voorbereiding de voorbereiding van voorstellen over de noodzaak een beslissing te nemen over het intrekken van asiel in Wit-Rusland* d.d. 22 juni 2017.¹³

De vluchtelingenwet noemt vier uitkomsten van een asielaanvraag:

---

¹² Human Rights Watch [URL](#)

¹³ Instructie [URL](#)

- Een vluchtelingenstatus. Deze wordt toegekend aan personen die te vrezen hebben voor vervolging op grond van ras, geloof, staatsburgerschap, etniciteit, behoren tot een bepaalde sociale groep, of politieke overtuiging (artikel 19);
- Subsidiäre bescherming wordt verleend aan iemand die geen recht heeft op een vluchtelingenstatus maar die bij terugkeer naar zijn land van herkomst te vrezen heeft voor de doodstraf, marteling, of andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling en straf of wiens leven in gevaar komt door gewapend conflict (artikel 22);
- Asiel wordt verleend aan buitenlanders of staatlozen die hun land hebben moeten verlaten vanwege vervolging wegens hun politieke of religieuze overtuiging of hun etniciteit (artikel 25);
- Tijdelijke bescherming wordt toegekend wanneer het wegens massale instroom niet mogelijk is zaken individueel te bekijken (artikel 28)

6. Indien er geen nationale procedure is zoals geformuleerd in vraag 5, bestaat er in Wit-Rusland dan de mogelijkheid om bescherming te vragen bij een VN-organisatie? Zo ja, bij welke VN-organisatie via welke procedure?

Nvt

7. Is het in de praktijk mogelijk om in Wit-Rusland asiel/bescherming aan te vragen?

Het country report Belarus 2019 van het US State Department zegt:

Access to Asylum: The law provides for granting asylum or refugee status and complementary and temporary protection to foreign citizens and stateless persons, with some exceptions. The government has established a procedure for determining refugee status and a system for providing protection to refugees. The law provides for protection against refoulement granted to foreigners who are denied refugee status or temporary protection but cannot be returned to their countries of origin. All foreigners except Russians have the right to apply for asylum. According to the terms of the Union Treaty with Russia, Russians may legally settle and obtain residence permits in the country based on their Russian citizenship.

[...]

Temporary Protection: Although the government may provide temporary protection (for up to one year) to individuals who may not qualify as refugees, it did not do so during the year.

8. Is de UNHCR actief in Wit-Rusland?

Ja. Over de eigen rol in Wit-Rusland zegt UNHCR¹⁴:

The role of UNHCR in the country is to advise and support the efforts of the Government. At the same time, UNHCR Representation works to improve asylum space in the region, address urgent needs of its persons of concern, and develop durable solutions with the focus on education and employment.

---

¹⁴ UNHCR, [URL](#)

9. M.b.t. de positie van mensen die door de autoriteiten van Wit-Rusland of door de UNHCR of een andere VN-organisatie als vluchteling zijn erkend/die in Wit-Rusland asiel hebben aangevraagd:

9.1 Wat is hun verblijfstatus en krijgen ze een bewijs van registratie?

Volgens artikel 19 van de Wit-Russische vluchtelingenwet krijgt een vluchteling een vergunning voor zolang de redenen bestaan waarom hij zijn land is ontvlucht. Zij krijgen volgens artikel 20 een vluchtelingenidentiteitsbewijs en een tijdelijke of permanent verblijfsvergunning, een reisdocument.

De subsidiaire bescherming wordt voor maximaal een jaar verleend, en kan iedere keer met maximaal een jaar verlengd worden. Houders van subsidiaire bescherming krijgen hiervan een getuigschrift. Daarnaast krijgen ze een tijdelijke verblijfsvergunning en een reisdocument (artikel 22 en 23).

Personen die een asielvergunning krijgen, krijgen deze voor zolang de redenen voortbestaan waarom ze zijn gevlucht. Zij krijgen een tijdelijke of permanent verblijfsvergunning en een reisdocument (artikel 25 en 26).

Ontvangers van tijdelijke bescherming krijgen een vergunning voor de duur van een jaar. Als dit jaar om en de vluchteling is niet teruggekeerd naar zijn land en niet gehervestigd, dan wordt de aanvraag opnieuw bekeken (artikel 28).

*De Instructie over de wijze van beoordelen van verzoeken om vluchtelingenstatus, aanvullende bescherming en asiel in Wit-Rusland, verzoeken om gezinshereniging, beslissingen over beëindigen van een vluchtelingenstatus of aanvullende bescherming in Wit-Rusland en de voorbereiding de voorbereiding van voorstellen over de noodzaak een beslissing te nemen over het intrekken van asiel in Wit-Rusland*¹⁵ beschrijft in punt 58 dat asielzoekers een getuigschrift meekrijgen nadat ze hun aanvraag hebben ingediend.

9.2 Wat is hun recht op voorzieningen op het gebied van huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en (betaald) werk? Hoe is dit in de praktijk?

Vluchtelingen hebben onder andere recht op (artikel 20):

- vestiging in huis bij een Wit-Rus of een permanent in Wit-Rusland wonende buitenlander, of in een tijdelijke opvang totdat de permanente verblijfsvergunning rond is (max een jaar), of in speciale accommodaties voor deze doelgroep, als daar plek is.
- gezondheidszorg (onder dezelfde voorwaarden als burgers van Wit-Rusland);
- onderwijs (onder dezelfde voorwaarden als burgers van Wit-Rusland);
- een uitkering;
- gezinshereniging;
- rechtsbijstand (onder dezelfde voorwaarden als burgers van Wit-Rusland)
- andere rechten die permanent in Wit-Rusland wonende buitenlanders hebben.

Ontvangers van subsidiaire bescherming krijgen (artikel 23):

- opvang in een tijdelijke opvang totdat de permanente verblijfsvergunning rond is (max een jaar), of in speciale accommodaties voor deze doelgroep, als daar plek is.

---

¹⁵ Instructie [URL](#)

- gezondheidszorg en arbeid (onder dezelfde voorwaarden als buitenlanders die permanent in Wit-Rusland wonen);
- gezinshereniging;
- rechtsbijstand (onder dezelfde voorwaarden als burgers van Wit-Rusland)

Ontvangers van een asielvergunning hebben onder andere recht op (artikel 26):

- vestiging in huis bij een Wit-Rus of een permanent in Wit-Rusland wonende buitenlander, of in een tijdelijke opvang totdat de permanente verblijfsvergunning rond is (max een jaar), of in speciale accommodaties voor deze doelgroep, als daar plek is.
- gezondheidszorg (onder dezelfde voorwaarden als burgers van Wit-Rusland);
- onderwijs (onder dezelfde voorwaarden als burgers van Wit-Rusland);
- een uitkering;
- gezinshereniging;
- rechtsbijstand (onder dezelfde voorwaarden als burgers van Wit-Rusland)

Ontvangers van tijdelijke bescherming hebben onder andere recht op:

- acute medische zorg;
- opvang;
- andere rechten die personen met een tijdelijke verblijfsvergunning in Wit-Rusland hebben.

Over de praktijk zegt het US State Department¹⁶:

Adult asylum seekers have to pay for higher education as well as for nonemergency medical services while minors receive education and medical services free of charge. Free legal assistance, housing, and language training are not available to either asylum seekers or refugees. Naturalization of refugees was possible after seven years of permanent residence, as in the case of other categories of foreign residents.

---

¹⁶ US State Department [URL](#)

Lijst van gebruikte bronnen

Belsat, *Belarus set to extradite Kurdish activist to Turkey. He may face torture.* 29 juni 2020.

<https://belsat.eu/en/news/belarus-set-to-extradite-kurdish-activist-to-turkey-he-may-face-torture/>. Geraadpleegd 16 juli 2020.

European Database of Asylum Law, *ECtHR – M.A. and Others v. Lithuania (no. 59793/17)*, 11 December 2018. <https://www.asylumlawdatabase.eu/en/content/ecthr-ma-and-others-v-lithuania-no-5979317-11-december-2018#content> Geraadpleegd 14 juli 2020.

Forum18, *BELARUS: Makhalichev "basically free, but still not out of danger"*. 8 april 2020.

http://www.forum18.org/archive.php?article_id=2562. Geraadpleegd 16 juli 2020.

Human Constanta, *Belarus has unlawfully expelled to Russia a refugee from Chechnya, now he might face torture.* 6 september 2017. <https://humanconstantaby/en/belarus-has-unlawfully-expelled-to-russia-a-refugee-from-chechnya-now-he-might-face-torture/>. Geraadpleegd 16 juli 2020.

Human Rights Watch, *Poland: EU Should Tackle Unsafe Returns to Belarus*, 5 July 2017,

<https://www.refworld.org/docid/595ca1e44.html> . Geraadpleegd 14 juli 2020.

Instructie over de wijze van beoordelen van verzoeken om vluchtelingenstatus, aanvullende bescherming en asiel in Wit-Rusland, verzoeken om gezinshereniging, beslissingen over beëindigen van een vluchtelingenstatus of aanvullende bescherming in Wit-Rusland en de voorbereiding de voorbereiding van voorstellen over de noodzaak een beslissing te nemen over het intrekken van asiel in Wit-Rusland/Instruktsiya o poryadke raboty pri rassmotrenii khodataystva o predostavlenii statusa bezhentsa, dopolnitel'noy zashchity ili ubezhhishcha v Respublike Belarus, zayavleniya o prodlenii sroka predostavleniya dopolnitel'noy zashchity v Respublike Belarus, zayavleniya o sodeystvii v vossoyedineniyem sem'i, prinyatii rsheniy ob utrate, annullirovaniy statusa bezhentsa ili dopolnitel'noy zashchity v Respublike Belars i odgotovke predlozheniy o neobhodimosti prinyatiya resheniy ob utrate ili o lishenii ubezhhishcha v Respublike Belarus. 22 juni 2017.

<https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=W21732257>. Geraadpleegd op 16 juli 2020.

UNHCR, *Submission by the United Nations High Commissioner for Refugees For the Office of the High Commissioner for Human Rights' Compilation Report – Universal Periodic Review: BELARUS.* Oktober 2014. https://www.upr-info.org/sites/default/files/document/belarus/session_22_-_mai_2015/unhcr_upr22_blr_e_main.pdf. Geraadpleegd 14 juli 2020.

UNHCR Belarus *Overview*. <https://www.unhcr.org/by/overview>. Geraadpleegd 15 juli 2020

United States Department of State, *2019 Country Reports on Human Rights Practices: Belarus*, maart 2020. <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/belarus/>. Geraadpleegd op 16 juli 2020.

Verdragenbank:

– <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/007233>

– <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/003429>

– <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/000176>

– <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/003721>

– <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/005132>

geraadpleegd op 9 juli 2020

Wet nr 354–3 d.d. 23 juni 2008 Over het verlenen aan buitenlanders en staatlozen van een vluchtelingenstatus, aanvullende bescherming, asiel en tijdelijke bescherming in de Republiek Wit-Rusland/ Закон О предоставлении иностранным гражданам и лицам без гражданства статуса беженца, дополнительной защиты, убежища и временной защиты в Республике Беларусь, nr 354–3 d.d. 23 juni 2008. <https://www.mvd.gov.by/uploads/dgim/354.pdf> , geraadpleegd 14 juli 2020

Engelse vertaling, bijgewerkt tot 4 januari 2014:

LAW OF THE REPUBLIC OF BELARUS of 23 June 2008 No. 354–Z On Granting Refugee Status, Complementary and Temporary Protection to Foreign Citizens and Stateless Persons in the Republic of Belarus. https://www.legislationline.org/download/id/7196/file/Belarus_law_refugee_status_2008_2014_en.pdf. Geraadpleegd 14 juli 2020.